

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Asiakasohjaus ja alkuarviointiyksikkö

Johtava sosiaalityöntekijä Liisa Kallunki
puh. 044 7683552

Lapsiperheiden sosiaalityön Asiakasohjaus ja alkuarviointiyksikkö:

Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvontapuhelin ammattilaiselle

Huolestuttako lapsen tai nuoren vointi?

Millaista tukea perheelle voisit tarjota? Mistä löydän tietoa eri palveluista?

Milloin teen lastensuojeluilmoituksen, ja mitä tietoja siihen laitetaan?

Soita, niin pohditaan yhdessä!

Olemme auki joka päivä auttamassa ja tukemassa lasten kanssa toimivia ammattilaisia koko Pohjois-Savon alueella.

Soita: 017 273 4300

Aukioloajat: ma, ti, to ja pe klo 9-10.30 ke 14-15.30

Lisätietoja www.pshyvinvointialue.fi/lastensuojeluilmoitus

www.pshyvinvointialue.fi-> palvelut>lasten, nuorten ja perheiden palvelut > tietoa-ja tukea lapsiperheille nuorelle ja vanhemmalle

www.pshyvinvointialue.fi> palvelut>lasten, nuorten ja perheiden palvelut > tietoa ja tukea ammattilaiselle

LÄHIN SOSIAALIHUOLLON AMMATTILAINEN LÖYTYY KOULULTA: KURAATTORI

www.pshyvinvointialue.fi/ lastensuojeluilmoitus

Lastensuojeluilmoituksen tekeminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella:

Voit tehdä lastensuojeluilmoituksen, jos sinulla on herännyt huoli lapsen tai nuoren hyvinvoinnista ja avun tarpeesta. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä yksityinen henkilö - esimerkiksi naapuri, sukulainen, lapsi itse tai lapsen huoltaja.

Tee lastensuojeluilmoitus esimerkiksi silloin, kun lapsen hoitoa ja huolenpitoa laiminlyödään, lapseen kohdistuu fyysistä tai psyykkistä pahoinpitelyä, vanhemmat käyttävät runsaasti päihteitä tai heillä on vakavia mielenterveysongelmia tai jokin muu asia huolestuttaa lapsen hyvinvoinnissa.

Ilmoitusvelvollisuus Lsl 25§

Oletko työntekijä?

Suomessa monien tahojen työntekijöillä on **velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus**, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Jos arvelet, että lapsi on lastensuojelun tarpeessa, sinun täytyy tehdä ilmoitus. **Et saa delegoida** ilmoituksen tekemistä esimerkiksi esimiehellesi, sillä se voi viivästyttää ilmoitusta. Lisätietoja: www.pshyvinvointialue.fi/lastensuojeluilmoitus

Lapseen liittyvässä rikosepäilyssä sinulla on velvollisuus olla yhteydessä myös poliisiin.

Ilmoitusvelvollisuudesta

- Ilmoitusvelvollisuus lastensuojelulle on sillä työntekijällä, joka huolen on havainnut. Jos koululla on useita ilmoitusvelvollisia, voi jokainen tehdä oman ilmoituksen tai ilmoitukseen voi koota yhteisesti huolenaiheet(kunhan jokaisen ilmoitusvelvollisen nimi on ilmoitukseen kirjattu)
- Kyseessä on henkilön oma arvio siitä, tulisiko tilanteessa selvittää lapsen lastensuojelun tarve. Vastuuta ilmoituksen tekemisestä ei voi siirtää toiselle työntekijälle. Ilmoitus tehdään niillä tunnistettavilla tiedoilla, jotka lapsesta ja nuoresta on saatavilla. Täsmällisten tietojen puute ei oikeuta siihen, että ilmoitus jätetään tekemättä.
- Ilmoitusvelvollisilla ei ole lain mukaan harkintavaltaa, jonka perusteella he olisivat oikeutettuja siirtämään lastensuojeluilmoituksen tekemistä mistään syystä.

Ilmoitusvelvollisuudesta

- Jos jokin asia lapsen tilanteessa mietityttää, se kannattaa ottaa puheeksi lapsen/perheen kanssa heti asian tullessa esille. Lapsen ja / tai huoltajan kanssa on hyvä keskustella lastensuojeluilmoituksesta ja ilmoituksen syystä mahdollisuuksien mukaan jo etukäteen. Lisäksi tulee huomioida mahdollisuus tehdä yhdessä yhteydenotto sosiaalihuoltoon. Huoltajille on myös tärkeää kertoa **velvollisuudesta tehdä lastensuojeluilmoitus**. Lastensuojeluilmoitus ei tarkoita, ettei työskentelyä saa tai voi jatkaa perheen kanssa, vaan se on erittäin kannustettavaa.
- Mitään ehdotonta ohjenuoraa keskustelun toteuttamiseen ei kuitenkaan ole, vaan asiassa on syytä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla. Kiireellisessä tilanteessa ilmoitus on aina tehtävä välittömästi, vaikkei asiasta ole ollut mahdollista keskustella etukäteen. Muussakaan tilanteessa ilmoituksen tekemistä ei saa aiheetta viivästyttää.

Ilmoitusvelvollisen henkilön tulee tehdä lastensuojeluilmoitus, kun epäilee, että lapsen mahdollinen lastensuojelun tarve pitäisi selvittää. Ilmoituksen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja. Niitä voivat olla **esimerkiksi**

- lapsen tarpeiden laiminlyönti
- lapsen heitteillejätto
- pahoinpitelyepäily tai seksuaalisen hyväksikäytön epäily, tai niiden uhka (ilmoitusvelvollisuus lapseen kohdistuvasta väkivallasta)
- puutteet lapsen hoidossa tai huolenpidossa
- lapsen huoltajan päihde- tai mielenterveysongelmat, jaksamattomuus, oman hoidon laiminlyöminen
- arjen tukiverkon puute, jos se vaarantaa lapsen hyvinvoinnin
- lapsen oma päihteidenkäyttö, mielenterveysongelmat, rikoksilla oireilu tai itsetuhoisuus
- vanhemman ja lapsen väliset vakavat vuorovaikutusongelmat
- jatkuva koulunkäynnin laiminlyönti
- jos yksilöllisen oppilashuollon tarve johtuu vain oppimisvaikeuksista tai esimerkiksi terveydentilaa heikentävistä tekijöistä kouluympäristössä, ei asioita ole yleensä perusteltua "delegoida" lastensuojelulle.

perusteet lastensuojeluilmoituksen tekemiselle täyttyvät, jos koulu ei pysty omalla tuellaan ja oppilashuollon palveluiden avulla turvaamaan lapsen koulunkäyntiä ja vanhemmat suhtautuvat asiaan välinpitämättömästi

Taloudelliset ongelmat, liiallinen vastuu perheestä(esim.vanhemman sairauden takia tai esim. maahanmuuttajalapset)

Kiusaaja
Sosiaalisissa tilanteissa aina
hankaluuksia

Levoton ja aikuisen
nälkäinen

Vaikea keskittyä
vaikka
kouluosaaminen
hyvällä tasolla

Hiljainen ja aina kiltti, huomaamaton

Poissaolija

Aikuisen vastustaja, haastaa ja
provosoi

Likaiset vaatteet
Nälkäinen
Hidastelee kotiin
lähdön kanssa

Miten toimin:

Lastensuojeluilmoitus tehdään sähköisellä lomakkeella tai puhelimitse 017 2734300, ohjeet löytyvät osoitteessa **www.pshyvinvointialue.fi/lastensuojeluilmoitus**. Sivustolle on koottu myös lastensuojeluilmoitukseen liittyvää tietoa. Tee lastensuojeluilmoitus viipymättä erityisesti silloin kun asiaan liittyy epäily rikoksesta.

Lastensuojeluilmoituksen tekemisessä pitää olla matala kynnyks. Jos et ole varma, pitäisikö sinun tehdä lastensuojeluilmoitus, kysy asiaa arkisin asiakasohjaus ja alkuarviointiyksikön ohjaus- ja neuvontanumerosta **017 273 4300(ma, ti, to ja pe klo 9-10.30 ja ke klo 14-15.30.) tai sosiaali- ja kriisipäivystyksestä.**

Jos sinulla on **välitön ja kiireellistä** arviointia edellyttävä huoli, sinun tulee ottaa suoraan yhteyttä sosiaali- ja kriisipäivystykseen puh. 0447183930 ja/ tai **hätänumeroon 112.**

Lapsen kaltoinkohtelu epäily:

On myös erityistilanteita, joissa ilmoituksen tekemisestä ei pidä keskustella etukäteen. Jos epäilet, että lapsi on joutunut pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi kotona, ota yhteyttä lastensuojeluun ja poliisiin ilman, että keskustelet lapsen tai hänen huoltajansa kanssa. Voit aluksi myös konsultoida viranomaisia kertomatta lapsen henkilöllisyyttä.

Lapseen kohdistuvan väkivallan epäily

Joissain yksittäistapauksissa tiedon antaminen saattaisi vaarantaa lastensuojelun tarkoituksen toteutumisen. Läheiset voivat esimerkiksi viedä lapsen pois maasta tai yrittää estää lastensuojelun tarpeen selvittämisen. Tällöin tietoja voidaan jättää antamatta.

Asianosaisen ja muun asiaan osallisen tiedonsaantioikeuden rajoittaminen

Lapsen kaltoinkohteluepäily:

Jos huolesi herää, toimi näin:

- Pohdi lapseen mahdollisesti kohdistunutta väkivaltaa yhtenä vaihtoehtona. Mieti myös, mistä muusta voisi olla kyse.
- Voit hyvin kysyä lapselta, mitä hänelle kuuluu. Kysy esimerkiksi: Miten lapsen arki sujuu? Mitä hänelle kuuluu? Mitkä asiat ovat hyvin lapsen elämässä? Mikä häntä huolestuttaa? Onko jotain, mihin hän toivoisi apua? Keneltä lapsi saa tarvittaessa apua?
- Jos lapseen kohdistuneen väkivallan epäily vahvistuu tai haluat keskustella asiasta toisen ammattilaisen kanssa, **konsultoi** alueesi lastensuojelun päivystystä(sosiaali- ja kriisipäivystys 24h, Asiakasohjaus- ja alkuarviointiyksikkö arkisin soittoaikojen mukaan, tai 112).
- Älä jää yksin pohdintojesi kanssa. **Sinun ei tarvitse olla varma siitä**, onko väkivaltaa tapahtunut. Huolesi voi viestiä siitä, että lapsi tarvitsee jonkinlaista apua, ja tilanne on joka tapauksessa hyvä selvittää.

Miten toimin:

Älä jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka arvelisitkin, että joku muu on jo tehnyt ilmoituksen. Älä myöskään jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka tietäisit, että perhe on jo lastensuojelun asiakas. Uusi ilmoitus tai useat ilmoitukset auttavat näkemään kokonaistilanteen paremmin

Jos jokin asia lapsen tilanteessa mietityttää, se kannattaa **ottaa puheeksi** huoltajien ja nuoren kanssa heti asian tullessa esille. Lapsen ja / tai huoltajan kanssa on hyvä keskustella lastensuojeluilmoituksesta ja ilmoituksen syystä mahdollisuuksien mukaan jo etukäteen.

Lisäksi tulee huomioida mahdollisuus tehdä yhdessä yhteydenotto sosiaalihuoltoon. Huoltajille on myös tärkeää kertoa velvollisuudesta tehdä lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoitus ei tarkoita, ettei työskentelyä saa tai voi jatkaa perheen kanssa, vaan se on erittäin kannustettavaa.

Yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen

Jos olet **huolissasi** aikuisesta tai lapsesta, voit **ottaa yhteyttä** hänen **suostumuksellaan** sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen sähköisellä lomakkeella **osoitteessa**

www.pshyvinvointialue.fi/lastensuojeluilmoitus
kohdasta sähköiset asiointikanavat.

Voit myös ottaa yhteyttä sosiaalihuollon asiakasohjausnumeroon 017 273 4300.

Yhteydenoton jälkeen sosiaalihuollon ammattihenkilö on yhteydessä ilmoittamasi lapsen huoltajiin tuen tarpeen selvittämiseksi. Yhteydenottoon tarvitset asianomaisen henkilön **suostumuksen**. Jos kyse on alle 18-vuotiaasta, tarvitset lapsen huoltajan suostumuksen.

Lisätietoja kootusti yhteydenoton tekemisestä [www.thl.fi/lastensuojelunkasikirja/yhteydenotto sosiaalihuoltoon](http://www.thl.fi/lastensuojelunkasikirja/yhteydenotto%20sosiaalihuoltoon) tuentarpeenarvioimiseksi

Yleislaki: Sosiaalihuoltolaki

Shl 13 § Lapsen terveyden ja kehityksen turvaaminen: Lapsella ja hänen perheellään on oikeus saada viipymättä lapsen terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalipalvelut. Palveluja on järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina niitä tarvitaan. Palvelujen on tuettava vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa

Erityislaki: lastensuojelulaki

Lsl 26§: Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä.

Sosiaalityöntekijä arvioi **lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta.**

Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Lsl 27§: Lastensuojeluasiakkuus alkaa, kun sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että:

- 1) lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä; taikka
- 2) lapsi käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään; ja
- 3) lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia.

Mitä tapahtuu
lastensuojeluilmoituksen
tekemisen jälkeen
sosiaalihuollon
palveluissa?

Ilmoitus saapuu käsiteltäväksi
asiakasohjaus ja
alkuarviointiyksikköön

Vireilletulon selvitys alkaa:

1. Kiireellisyysluokitus
2. Taustatietojen selvittäminen
 - Puhelut asianosaisille
 - Puhelu ilmoittajalle ja verkoston kontaktointi (viranomaisen selvittämisvelvollisuus)
 - Kotikäynti
 - Tapaaminen lapsen ja huoltajien kanssa

AIKAA 7 ARKIPÄIVÄÄ

Ratkaisu siitä, aloitetaanko lapselle
palvelutarpeen arvio ja tarvitseeko
lapsi välittömiä lastensuojelun tai shl
palveluita

Palvelutarpeen arviointi alkaa
perhesosiaalityössä- perheen ja lapsen
tilannetta ja palveluiden tarvetta
selvitetään: aikaraja 3kk. Samalla
selvitetään lastensuojelun tarvetta, mikäli
ei ilmeisen tarpeetonta.

Koulun tekemä ls-ilmoitus koskee poissaoloja

Ilmoitusvelvollinen:

- Mitä muuta olet huomannut lapsessa, kuin poissaolot koulusta? Kaveriasiat, oppiminen ja muutokset siinä, huoltajien kanssa yhteistyön toimivuus, lapsen ja opettajan väliset keskustelut, milloin poissaolot alkaneet > kerro näistä havainnoista/ asioista ilmoituksella sosiaalihuoltoon.
- Ole aktiivinen lapsen asiassa senkin jälkeen kun ls- ilmoitus on tehty
- Jos tilanne ei muutu, eikä sinuun ole oltu sosiaalihuollosta yhteydessä, tee uusi ls-ilmoitus
- Vaikka lapsella alkaa asiakkuus sosiaalihuollossa, ja lapsen tilanne edelleen huolettaa tai pahenee, tee uusi ls- ilmoitus
- Koulun toimet jatkuu lapsen ja perheen kanssa, vaikka lapsesta on poissaolojen takia tehty ls-ilmoitus

Lastensuojeluilmoituksen selvittäminen: syynä poissaolot

- Poissaolojen takia tehdyt ilmoitukset ovat vaativia selvittää- taustalla on paljon syitä, suoria vastauksia on vaikea saada, vaatii moniammatillista yhteistyötä, on vaativaa arviointityötä kun pohditaan vaarantaako poissaolot lapsen kasvua ja kehitystä.
 - **1)lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä; taikka**
 - **2)lapsi käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään; ja**
 - **3)lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia.**
- Lapsen ja nuoren kuuleminen, Ikätasoiset kasvun kriisit: murrosikä ja rajojen hakeminen, kaveritilanteet, mt/päihdetilanne jne..
- Huoltajien tilanne: jaksaminen, mt/päihdeongelmat, muut elämänkriisit
- Verkoston tiedot lapsesta ja lapsen asian tunteminen- aina lapsen tärkein aikuinen ei ole oma vanhempi!
- **Mitä sitten, jos koulupoissaolojen syitä ei saada selvitettyä, tukitoimia sosiaalihuollosta/ lastensuojelusta annetaan ja poissaolot edelleen jatkuu?**
- **Mitä sitten, kun perhe ei halua tukea sosiaalihuollon palveluista ja lastensuojelullinen huoli ei ole riittävä?**

Kysymyksiä ja pohdintaa:

- Kiusaamistilanteet
- Päihteet?
- Rikollisuus, irtaantuminen yhteisöstä
- Sosiaalihuollon ja oppilaitosten yhteistyö?
- Yhteydenottokanavat? Saatko ammattilaisena riittävästi apua muilta viranomaisilta?

